

ACTRICE NORA TILLEY OVERLEDEN (1952 - 2019)



Eind de jaren 70 leerde Vlaanderen Nora Tilley kennen als Caroline Van Kersbeke in 'De collega's'.



■ Als Claire De Ruyter speelde ze naast Karel Deruwe in 'Familie'.



■ In 'Wittekerke' was ze zes jaar lang Samantha 'Sam' De Winter (hier met George Arrendell).



■ Vorig jaar maakte Nora Tilley haar opwachting in 'De collega's 2.0', samen met onder meer Jaak Van Assche en Tuur De Weert. Het waren haar laatste opnames: ze leed toen al aan ALS.



FOTO'S: VRT, BR

"Ik heb gewonnen, niet mijn ziekte"

Als de vranke dactylo Caroline Van Kersbeke in de populaire BRT-reeks 'De collega's' leerde Vlaanderen Nora Tilley eind jaren zeventig kennen. Zes maanden geleden keerde ze terug in de film 'De collega's 2.0'. "De cirkel is rond", zei Tilley toen en daarmee doelde ze ook op haar leven. De actrice overleed gisteren op haar 67ste aan de spierziekte ALS. "Nora was een ongelooflijk moedige vrouw", vertelt hartsvriendin Phara De Aguirre. "Ze koos heel bewust voor euthanasie."

JO DE RUYCK EN DENNIS VAN GOETHEM

Toen Jan Verheyen haar contacteerde voor *De collega's 2.0* leek er nog niets aan de hand. Zelfs toen ze in februari van vorig jaar samen met Jaak Van Assche, Tuur De Weert en René Verreth een trailer opnam voor de film, weet Tilley haar problemen met lang rechtstaan nog aan haar knieprothese. "Ze vertelde dat ze ermee naar

de dokter was gegaan", zegt Verheyen. Eind april viel het verdict: ALS, Amyotrofische Laterale Sclerose, de ongeneeslijke ziekte die zowel spieren als zenuwen ondermijnt.

Nora Tilley stak haar ziekte niet weg. In verschillende interviews getuigde ze erover. "Toen ik de fatale diagnose kreeg, was er eerst veel verdriet, maar al snel draaide ik de knop om", zei ze. "Ofwel

maak ik hier een onmenselijk en gruwelijk verhaal van, zeker voor mijn omgeving, mijn echtgenoot en kinderen, ofwel maak ik hier iets moois van."

Tijdens het draaien van *De collega's 2.0* maakte Jan Verheyen van dichtbij mee hoe dat mooie verhaal eruitzag. "De positieve, moedige wijze waarop ze met haar ziekte omging, grenst aan het onwaarschijnlijke. Aanvankelijk wou ze afzeggen, omdat ze niemand tot last wilde zijn. Maar we hebben haar scènes herschreven in functie van wat ze nog kon. Hoe zwaar het haar ook viel, uiteindelijk beleefde ze prachtige dagen op de set. Ze straalde toen ze opnieuw kon acteren."

De tettenclub

Toen haar opnamen erop zaten, ging dat evenwel gepaard met tranen. "Acteurs krijgen na hun laatste dag op de set, 's avonds een applausje. *Dit was de laatste draaidag van Nora Tilley*, zei ik uit gewoonte. Op het moment zelf realiseerde ik me dat het ook de allerlaatste van haar leven zou zijn. Nora pinkte een traan

weg, maar bleef ook dan kranig en trots dat ze dit nog had volbracht."

Er zijn dan ook maar weinig Vlaamse acteurs die zo'n palmares als Tilley kunnen voorleggen. Toen ze voor het eerst in *De collega's* verscheen, deed ze als dactylo Caroline Van Kersbeke meteen heel wat harten sneller slaan. Jongetjes van 9 tot 99 jaar waren op slag verliefd. Toen ze midden jaren tachtig de rol van Barbara Vink speelde in *Het pleintje* was het effect hetzelfde. Iedereen hield van Nora Tilley. Ze speelde mee in de bekendste soaps en series van de Vlaamse televisie. Ze was Betty Van Ginderen in *Thuis*, Claire De Ruyter in *Familie* en zes jaar lang was ze Samantha 'Sam' De Winter in *Wittekerke*. Daarnaast had ze gastrollen in onder meer *F.C. De kampioenen*, *Aspe* en *Niet voor publikatie*. "Ze was een actrice die altijd voluit ging voor haar job. En bovendien heel sociaal in de omgang", zegt Jaak Van Assche (78). "Ik heb jarenlang bijna dagelijks met haar op de scène of voor de camera gestaan. Knap dat ze daarbuiten ook heel onder-

nemend was. Ze heeft zelfs enkele zaken gerund, zoals haar eigen restaurant."

VRT-journaliste en hartsvriendin Phara de Aguirre herinnert zich Nora Tilley vooral als een sterke vrouw. "Met vier andere vrouwen vormden Nora en ikzelf de *tettenclub*, zoals we ons hechte groepje noemden", aldus De Aguirre. "Vrouwen die allen borstkanker hebben overwonnen. Zo leerde ik haar van heel nabij kennen, we gingen zelfs samen op reis naar Spanje. Onze laatste reis maakten we nog na de gemeenteraadsverkiezingen. ALS beroofde haar gaandeweg van steeds meer. Eerst verloor ze het gebruik van haar benen, dan haar ene arm, dan de andere. Ten slotte viel ook haar spraak weg. Dat vond Nora zwaar om te dragen. Niet dat ze er zielig over deed. Ik zag haar zelden wenen, ze was een ongelooflijk sterke vrouw. *Niet mijn ziekte, maar ik heb gewonnen*, hoorde ik haar verschillende keren zeg-

gen. Ergens koesterde ze de stille hoop dat haar ALS zich op een bepaald moment zou stabiliseren. Dat gebeurt soms, maar helaas niet bij haar zeggen."

JAN VERHEYEN

REGISSEUR 'DE COLLEGA'S 2.0'

"Na haar opnames zei ik uit gewoonte: 'Dit was de laatste draaidag van Nora Tilley'. Plots realiseerde ik me dat het ook haar allerlaatste draaidag ooit zou zijn"

De Aguirre was woensdagavond een laatste keer bij Nora Tilley. "Om afscheid te nemen. Dat had ze bewust zo geregeld. Net zoals ze haar afscheid van het leven ook helemaal heeft geregisseerd."

Grenzen verlegd

Voor zowel Jaak Van Assche als Jan Verheyen was de première van *De collega's 2.0* de laatste keer dat ze Nora Tilley zagen. "Toen ging het al niet

goed met haar, maar ze bleef genieten", zegt Van Assche. "Ze was vooral blij erbij te zijn. Op het laatst leefde ze telkens toe naar doelstellingen op korte termijn", voegt Verheyen toe. "Nadien hield ik contact via telefoon en mail, maar ook dat werd al maar moeilijker."

Dat bevestigt ook de familie. "Nora had haar grenzen al een paar keer verlegd, maar nadat ook haar stem was weggevallen, nam ze het voor haar onvermijdelijke besluit: euthanasie." Die keuze legde ze overigens al vast toen ze vorig jaar de fatale diagnose kreeg."

Tijdens haar ziekte was Nora Tilley het gezicht van de ALS Liga, de organisatie die onderzoek steunt en hulpmiddelen ter beschikking stelt. "Nora was heel verontwaardigd dat wie een handicap krijgt na zijn 65ste, geen recht heeft op tegemoetkomingen", aldus haar familie. De verbouwingen die ze bij zich thuis liet uitvoeren om haar comfort te vergroten, moest ze dan ook zelf betalen. "Maar ik heb ervoor gekozen om van de weinige tijd die me rest het allerbeste te maken," zei ze.

Gemiddelde levensverwachting na diagnose is 33 maanden

In haar laatste maanden zette Nora Tilley mee haar schouders onder de ALS Liga, die ijvert voor meer onderzoek naar de spierziekte. "De dood van Nora komt ook bij ons hard aan", zegt directeur Evy Reviërs. "Ze was een van onze spreekbuizen en bleef om meer geld voor wetenschappelijk onderzoek roepen. Want dat is er nog steeds te weinig."

Veertien maanden na haar diagnose koos Tilley voor euthanasie. "Dat is sneller dan doorgaans", zegt Reviërs. "Zodra ALS bij iemand wordt vastgesteld, is de gemiddelde levensverwachting 33 maanden." Ongeveer twintig procent van ALS-patiënten kiest voor euthanasie. Vaak uit angst om opgesloten te worden in het eigen lichaam. Want hoewel de fysieke toestand drastisch aftakt, blijven de cognitieve functies intact. (dvg)

Behalve op tv en in film was Tilley ook actief in het theater, onder meer bij het Mechels Miniatuur Theater en Theater aan de Stroom, waarvan acteur-regisseur Steven De Lelie vroeger directeur was. "Nora was een ongelooflijk mooie vrouw, zowel van binnen als vanbuiten", zegt hij. "En ze liet de moed nooit zakken."

Dat toonde ze gisteren voor het laatst. Door haar afscheid, bij haar thuis in Putte, in eigen handen te nemen.